

Raadsinformatiebrief

Onderwerp	: Raadsinformatie brief Polder Blokweer
Aanleiding	: Ontwikkelingen polder Blokweer tot Natura2000-gebied
Datum	: 10 april 2024
Portefeuillehouder	: Wethouder M. de Deugd
Schrijvers	: Lucie van Dijk, Christien ter Linde

Geachte leden van de gemeenteraad,

U ontvangt deze raadsinformatiebrief naar aanleiding van de ontwikkelingen in Polder Blokweer. Het gebied is in 2013 tot Natura2000-gebied aangewezen. Op dit moment wordt gewerkt aan een inrichtingsplan voor het gebied. Over de ontwikkelingen willen we u graag informeren evenals over het proces.

Aanleiding

Polder Blokweer is aangewezen tot Natura2000-gebied via een Europese richtlijn (besluit Staatssecretaris Economische Zaken, Landbouw en Innovatie nr PDN 2010-106). De inrichting van de polder staat gepland voor 2027. Op dit moment wordt gewerkt aan een inrichtingsplan in opdracht van de provincie Zuid-Holland.

Aangezien een deel van het gebied ook valt onder Unesco Werelderfgoed Kinderdijk wordt tevens gewerkt aan een landschapsbiografie. Bekeken wordt waar Natura2000 en Unesco Werelderfgoedgebied elkaar raken. Opdracht voor deze landschapsbiografie ligt ook bij de Provincie Zuid-Holland. De gemeente Alblasserdam vindt het belangrijk, dat een aantal functies in de polder aanwezig blijft. De huidige zorgboerderij Tro Tardi en de boerderij van Biokaas vallen buiten de inrichting van Natura2000 evenals de volkstuinten en het voetbalveld.

Het college van B&W heeft in oktober 2023 besloten om een stevige rol in te nemen in het proces voor de vernieuwde inrichting van de polder. Enerzijds om bepaalde functies te behouden voor het gebied door bijvoorbeeld het zorglint¹ te verlengen en anderzijds om grip te houden op veranderingen van natuur, water(hoogte) en dieren, die effect kunnen hebben op (de omgeving van) de polder.

De bedoeling is dat polder Blokweer ingericht wordt volgens de wensen van Unesco Werelderfgoed Kinderdijk, Natura2000 en dat er voldoende ruimte is voor zorginitiatieven reeds in het gebied aanwezig dan wel die mogelijkheden in het gebied zien.

¹ Zorglint bestaat uit organisaties in Alblasserdam die gelegenheid bieden tot bepaalde vormen van dagbesteding, participatie of voorbereiding op instroom in de arbeidsmarkt.

Proces

Op dit moment werkt de provincie aan een inrichtingsplan. Hierin worden meegenomen de wensen voor inrichting van het gebied, de gevolgen voor de polder en omgeving, het beheer en welke kansen er liggen voor een verlenging van het zorglint. De provincie werkt vanuit de afdeling Erfgoed dus ook aan een landschapsbiografie, die meegenomen kan worden in dit inrichtingsplan, zodat duidelijk wordt waar Unesco Werelderfgoed en Natura2000 elkaar kunnen versterken dan wel waar aanpassingen moeten worden aangebracht.

Er is binnenkort een startbijeenkomst om verschillende onderdelen van het te doorlopen proces op elkaar af te stemmen.

De gemeente Alblasserdam zet zich in voor de versteviging van het zorglint in de gemeente en de verlenging ervan richting de polder. Daarnaast is ze een van de belangrijke stakeholders voor het inrichtingsplan evenals bijvoorbeeld de gemeente Molenlanden, het Waterschap Rivierenland, Staatsbosbeheer.

De gemeente heeft bij de provincie aangegeven, dat communicatie met betrokkenen zorgvuldig moet worden gevoerd. Daarin hebben alle betrokkenen een rol. Ook afspraken over communicatie moeten meegenomen worden in (het proces voor) een inrichtingsplan. Op dit moment wordt er al met eigenaren gesproken over de toekomstige inrichting, verkoop en mogelijkheden tot beheer in de toekomst. Er is een ruimhartige regeling opgezet om eigenaren schadeloos te stellen,

<https://www.zuid-holland.nl/actueel/nieuws/maart-2024/provinciale-staten-stemmen-biedenvolledige/>.

Deze gesprekken vinden plaats via de provincie Zuid-Holland. Daarnaast is de gemeente in overleg met een aantal betrokkenen, die in de komst van het natuurgebied kansen en mogelijkheden zien in combinatie met zorgactiviteiten.

In 2023 zijn de activiteiten gestart en dit is vorige jaar bekostigd uit reguliere budgetten. Voor 2024 lukt dat niet. Gezien ons gemeentelijk belang in deze ontwikkelingen gaan we hier graag mee door in 2024. De kosten hiervan voor 2024 schatten wij in op € 26.000. Via de Eerste Burap 2024 stellen wij u daarom voor incidenteel budget hiervoor beschikbaar te stellen en dit te dekken uit de algemene reserve.

Diverse ontwikkelingen in de polder

In polder Blokweer spelen diverse ontwikkelingen die elkaar raken. We hebben met diverse betrokkenen besproken, dat we graag willen dat de verschillende opgaven, vanuit de provincie Zuid-Holland, gemeente Alblasserdam en andere partners met elkaar gedeeld worden en dat effecten met elkaar besproken worden. We gaan er van uit dat de opgaven elkaar kunnen versterken en dat het toekomstige poldergebied meerwaarde zal bieden aan Alblasserdam.

Natura2000

Natura 2000 is een Europees netwerk van beschermde natuurgebieden. In deze Natura 2000gebieden worden bepaalde dieren, planten en hun natuurlijke leefomgeving beschermd om de biodiversiteit (soortenrijkdom) te behouden. Dit betekent, dat aan veel regels moet worden voldaan en de inrichting speciaal is afgestemd op het gebied. In ons gebied zijn de Boezems Kinderdijk aangewezen tot Natura2000-gebied. Daaronder vallen de polders Nieuw-Lekkerland en Blokweer. De 70 ha poldergebied in Alblasserdam zal in 2027 heringericht zijn, waarvoor dus op dit moment een inrichtingsplan wordt uitgewerkt.

Overigens valt een aantal gronden niet onder het her in te richten gebied, zoals bijvoorbeeld de volkstuinten en voetbalveld.

Voor meer uitleg over een Natura2000 gebied verwijzen wij naar de uitleg van de provincie ZuidHolland: <https://www.zuid-holland.nl/onderwerpen/natuur-landschap/natuurrijk-zuid/natura-2000/>.

Uitbreiding Zorglint Alblasserdam

De gemeente Alblasserdam wil graag het huidige zorglint in de gemeente uitbreiden richting polder Blokweer.

Ten aanzien van het zorglint is een deel van de polder, kant van de woningen, aangewezen tot gebied, dat ingericht mag worden voor zorginitiatieven. Dit deel kan ook meteen als een “buffer” dienen tussen natuurgebied en woningen. De gemeente Alblasserdam vindt het belangrijk dat er een gebied beschikbaar is voor zorginitiatieven, die de huidige zorg in de gemeente kunnen versterken en

bovendien een toegevoegde waarde hebben voor kwetsbare doelgroepen. Alle grond is kostbaar en om te voorkomen dat dit deel van de polder volledig wordt ingericht tot natuurgebied heeft de gemeente aangegeven, dat juist hier de mogelijkheid geboden moet worden tot een combinatie van zorg en natuur. Waarbij dus én aan de zorgvraag wordt voldaan én beheer van de gronden door eigenaren opgepakt kan worden in samenwerking met Staatsbosbeheer. Dit zorglint is reeds verwerkt in de Omgevingsvisie Alblasserdam.¹

Een zorglint laat zich het best omschrijven als een gebied in de polder waarin verschillende voorzieningen mogelijk zijn voor kwetsbare groepen. Er is mogelijkheid voor drie vormen van voorzieningen in het zorglint.

1. Hulp aan mensen, die in eerste instantie geholpen worden bij sociaal maatschappelijke vraagstukken veelal van financiële aard.
2. Eventueel kan de hulp aangevuld worden met inzet van de voorzieningen voor dagbesteding, participatie en laagdrempelige stageplekken en kan gewerkt worden aan het verbreden van de sociale omgeving.
3. Als laatste is er de mogelijkheid om deel te nemen aan "Kansrijk" (scholing en stage bij het bedrijfsleven) om daarmee uitstroom naar regulier werk mogelijk te maken.

Het Brughuis vervult een coördinerende rol in de plaatsing van mensen.

Voor een uitgebreide uitleg van het zorglint volgt een citaat uit de woon-zorg visie ;
"...Handhaving voorzieningen voor kwetsbare personen in Polder Blokweer

Het zuidwestelijk deel van Polder Blokweer is een gebied met geschikte kenmerken voor sommige kwetsbare personen: het overloopgebied tussen dorp en natuur is prikkelarm en biedt rust, en daarnaast is het gebied gelegen nabij het MFC Maasplein, waar verschillende relevante organisaties zijn gevestigd.

Momenteel zijn in het zuidwestelijk deel van Polder Blokweer Tro Tardi en BIOkaas gevestigd. Deze ondernemingen willen nu en in de toekomst een plek bieden aan kwetsbare personen. Deze personen kunnen daar en/of werkzaamheden verrichten. De gemeente heeft het voornemen om zich verblijven in te spannen voor het behoud van dergelijke voorzieningen in dit deel van Polder Blokweer. Zo kan aan de betreffende personen dagbesteding in de buurt van de woonplek worden geboden. Het kan wenselijk zijn indien in of nabij het gebied kwetsbare personen kunnen verblijven. Voor deze personen zouden dan verschillende dagbestedingsmogelijkheden op loopafstand beschikbaar komen. Daarnaast kan de nabije aanwezigheid van het MFC Maasplein voordelen bieden.

Om de kansen die het gebied heeft, optimaal te kunnen benutten, spannen we ons in voor een stevige juridische basis voor de uitbreiding van zorgvoorzieningen in en rond polder Blokweer. We hebben daarom een kleine strook in Polder Blokweer aangewezen als zogenaamd Zorglint waarbinnen diverse mogelijkheden gecreëerd kunnen worden die enerzijds met zorg en anderzijds binnen de huidige bestemmingen gerealiseerd kunnen worden. Binnen Werelderfgoed Unesco Kinderdijk en Natura2000 zijn er mogelijkheden tot koppeling van de verschillende doelstellingen zonder de doelstellingen van alle opgaven teniet te doen.

Deze mogelijkheden moeten de komende tijd nader verkend worden..."

De woon-zorgvisie ligt op dit moment voor bespreking bij de gemeenteraad.

Biokaas

In polder Blokweer verblijft de biologische boer en kaasmakerij Biokaas, die in 2023 faillissement heeft moeten aanvragen. In dit faillissement heeft de provincie Zuid-Holland een deel van de gronden opgekocht ten behoeve van Natura2000.

Tijdens dit proces heeft zorgverlener ASVZ ook een overeenkomst gesloten met de eigenaar over het toekomstig gebruik van de stallen. Men wil hierin een verblijfsfunctie voor kwetsbare groepen creëren, indien dat mogelijk is. Omdat deze verblijfsfunctie niet zomaar gerealiseerd kan worden binnen een Unesco Werelderfgoedgebied en Natura2000 zijn de provincie Zuid-Holland, gemeente Alblasserdam en ASVZ met elkaar in overleg over de ontwikkelmogelijkheden op deze locatie of in de nabije omgeving.

¹ Bijlage 1 : informatieve kaart van polder Blokweer uit de Omgevingsvisie " Koers op hoofdlijnen".

Tro Tardi

Voor zorgboerderij Tro Tardi geldt, dat de onderneming te zijner tijd in andere handen over gaat. Zowel met de huidige eigenaar als met de nieuwe eigenaar zijn gemeente Alblasterdam en provincie Zuid-Holland in gesprek over ontwikkelmogelijkheden binnen Natura2000 en Unesco Werelderfgoed Kinderdijk.

In polder Blokweer zijn er overigens verder geen boeren aanwezig, die voor hun inkomsten afhankelijk zijn van het boerenbedrijf. Eén boer, die wel enig land heeft in de polder en afhankelijk is van de grond, heeft de boerderij elders staan. De provincie Zuid-Holland is met deze eigenaar in gesprek.

Tot slot het volgende:

- De gemeente Alblasterdam is een belangrijke stakeholder in het proces voor de inrichting van Natura2000. We wensen graag dat het zorglint verwerkt wordt in het Natura2000-gebied en we willen graag meer informatie over de komst van andere planten en dieren in het gebied in relatie tot de woningen eromheen. Dit geldt ook voor eventuele ideeën voor het water, dat in stand wellicht moet worden aangepast om bepaalde natuur mogelijk te maken.
- De gemeente wil graag dat een fiets-/voetpad vanuit molen Blokweer richting de Molensingel wordt doorgetrokken als het gebied toch opnieuw wordt ingericht. Dit kan een versteviging van de recreatieverbinding vormen in de gemeente en gekoppeld aan Kinderdijk. Deze wens wordt meegenomen in het inrichtingsplan voor de polder en er wordt bekeken wat de mogelijkheden zijn.

Deze raadsinformatiebrief is om u te informeren over het proces dat gaande is. Te zijner tijd zullen we over het vervolg informeren.

Burgemeester en wethouders,

De secretaris
H. Schnitker

De burgemeester
J.W. Boersma